

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست عمومی ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه و تقریر و بیان

تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۱/ شوال المکرم ۱۴۴۷هـ، ق مطابق ۲۹/ حوت/ ۱۴۰۴هـ، ش

فضایل و احکام عید سعید فطر و پیام عیدی عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي أتم لنا رمضان وبلغنا شوال، ونسأله سبحانه أن يبلغنا منازل الصديقين في أعلى الجنان، والصلاة والسلام على سيد الأنام، سيدنا محمد وآل بيته وأصحابه الأعلام، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم العرض والميزان، أما بعد:

قال الله عزوجل في محكم كتابه وهو أصدق القائلين: (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى * وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى) الاعلى: (۱۵)

مسلمانان گرامی، حاضران و شنوندگان عزیز!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

امروز يوم الجزاء است؛ روزی که کسانی که در روزها روزه گرفته‌اند و در شبها قیام رمضان را انجام داده‌اند، روز کامیابی آنان است. و کسانی که بدون عذر روزه نگرفته‌اند یا شرایط و آداب روزه را رعایت نکرده‌اند و شبها را به بیهوده‌گی گذرانده‌اند، برای چنین کسانی روز ناکامی است. امروز اول ماه شوال المکرم و نخستین روز عید فطر است. عید کوچک را در عربی (عید) می‌گویند، و عید را بدان جهت عید می‌گویند، زیرا که هر سال بازمی‌گردد. و یا از این جهت عید گفته می‌شود که در این روز احسان‌ها و نعمت‌های الله تعالی به بندگان بازمی‌گردد، یا اینکه با بازگشت عید، شادی نیز بازمی‌گردد. الجوهرة النيرة (۱/ ۳۶۶)

دلیل مشروعیت عید فطر:

عید سعید فطر، در سال دوم هجرت مشروع گردیده است. الله جل جلاله می‌فرماید: (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى * وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى) الاعلى: (۱۵) ترجمه: به تحقیق رستگار شد کسی که پاک گردید (به ایمان از گناهان) و نام پروردگار خود را یاد کرد (با تکبیر) سپس نماز گزارد. مفسران گفته‌اند که یک قول این است که مقصود از آیه (وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى) نماز عید فطر است. امام طبری رحمه الله می‌گوید: (عُنِيَ بِه صَلَاةُ الْعِيدِ يَوْمَ الْفِطْرِ). تفسیر الطبري (۲۴/ ۳۷۵) ترجمه: یعنی مقصود از این آیه نماز عید فطر است. وقتی پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه منوره هجرت کردند، مردم مدینه در سال دو روز را جشن می‌گرفتند و در آن دو روز شادی و بازی می‌کردند. پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیدند: این دو روز چیست؟ گفتند: در زمان جاهلیت در این دو روز شادی می‌کردیم. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ). سنن أبي داود (۱/ ۴۴۱) ترجمه: همانا الله تعالی این دو روز را برای شما به دو روز بهتر از آنها تبدیل کرد: روز عید قربان و روز عید فطر. گفته می‌شود آن دو روزی که اهل مدینه در آن شادی می‌کردند، روزهای نیروز و مهرجان بودند. پیامبر صلی الله علیه وسلم این دو روز را تغییر دادند؛ زیرا عید هر قوم یا برای بزرگداشت شعائر دینی آنان است، یا در پیروی از پیشوایان مذهبی آن قوم قرار دارد.

پیامبر صلی الله علیه وسلم ترسیدند که اگر مردم بر همان عادت باقی بمانند، شعارهای زمان جاهلیت دوام پیدا میکند. پس این دو روز را به دو روزی تبدیل کردند که در آنها شعار دین حنیف اسلام قرار دارد و در این روزها در کنار آراستن خویش، ذکر و طاعت الله نیز افزوده شده است؛ تا اجتماع مسلمانان صرفاً برای بازی و سرگرمی نباشد.

حکمت مشروعیت عیدها: الله تعالی عیدها را برای حکمت‌های فراوانی مشروع ساخته است که برخی از آنها چنین است:

۱- پس از انجام عبادت روزه، نماز عید فطر برای ادای شکر مشروع شده است.

۲- عید برای اظهار شادی و خوشحالی، زیبایی و آراستگی و بزرگداشت روزهای عید مشروع گردیده است.

وقتی مسلمانان فریضه بزرگ اسلام یعنی روزه را انجام دادند، الله تعالی در پایان آن روزی را قرار داد تا مسلمانان و خانواده‌هایشان در آن شادی کنند و شکر این نعمت را به جا آورند که الله تعالی آنان را به انجام این عبادت بزرگ موفق ساخته است.

همچنین از حکمت‌های عید آن است که هر قومی روزی داشته باشد که در آن خود را آراسته کند، تجمل نماید و با زینت از خانه‌های خود بیرون آید. دین مقدس اسلام نیز این دو روز عید را برای مسلمانان روزهای اظهار زیبایی و آراستگی قرار داده است، و علاوه بر آن در این روزها عبادت و طاعت را نیز لازم قرار داده تا شادی مسلمانان صرفاً لهو و لعب نباشد.

۳- عیدها و نمازهای عید که از شعائر اسلام و مسلمانان هستند، برای بزرگداشت این شعائر مشروع شده‌اند.

عیدها و نمازهای عید از شعائر آشکار و مورد اتفاق اسلام و مسلمانان هستند و بزرگداشت آنها از اهداف دینی و اسلامی است. اینکه عید هاونمازهای عید از جمله شعائر واضح اسلام و مسلمانان است؛ علامه دقیق العید در این باره می‌نویسد: «نمازهای عید در شریعت از شعائر مطلوب الهی است و این امر به صورت متواتر ثابت شده تا مسلمانان در این روزها تکبیر، تحمید، تمجید و توحید الله تعالی را به صورت گسترده اظهار کنند، به گونه‌ای که کفار از آن ناخشنود شوند.» [باختصار از إحصاء الأحکام ۱/۳۴۰]

۴- اظهار وحدت، اتحاد، قدرت و شوکت مسلمانان در برابر دیگر ملت‌ها.

از اهداف شریعت در برگزاری عیدها این است که هر ملت در یک روز همراه با فرزندان خود در یک جا جمع می‌شوند و قدرت و عظمت خود را نشان می‌دهند. مسلمانان نیز در این روز وحدت، قدرت، شوکت و کثرت خود را به نمایش می‌گذارند و همراه با فرزندان خود به میدان‌های باز می‌روند. به همین دلیل خروج همه مردم حتی کودکان در روز عید مستحب است. [با استفاده از حجة الله البالغة: ۱/۴۷۱]

فضایل عید فطر:

روز عید فطر برای مسلمانان روز عبادت و بندگی است. عید روزی است که الله تعالی در آن به بندگان خود پاداش اعمالشان (روزه) را عطا می‌کند؛ به همین سبب در برخی روایات آن را یوم الجزاء گفته‌اند. روز عید فطر روزی است که الله تعالی در آن گناهان مسلمانان را می‌بخشد. در حدیث شریف آمده است: (فَإِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدِهِمْ يَعْنِي يَوْمَ فِطْرِهِمْ بَاهِي بِهِمْ مَلَائِكَتُهُ قَالَ: يَا مَلَائِكَتِي مَا جَزَاءُ أَجِيرٍ وَفِيَّ عَمَلُهُ؟ قَالُوا: رَبَّنَا جَزَاؤُهُ أَنْ يُوفَى أَجْرَهُ، قَالَ: مَلَائِكَتِي عَيْدِي وَإِمَائِي قَضَوْا فَرِيضَتِي عَلَيْهِمْ ثُمَّ خَرَجُوا يَعْجُونَ إِلَيَّ بِالْدُّعَاءِ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَكَرَمِي وَعُلُوِّي وَارْتِفَاعِ مَكَانِي لِأَجِيْبَتِهِمْ، فَيَقُولُ: ارْجِعُوا فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ، وَبَدَلْتُ سَيِّئَاتِكُمْ حَسَنَاتٍ. قَالَ: فَيَرْجِعُونَ مَغْفُورًا لَهُمْ). شعب الإيمان - (۵ / ۲۹۱) وفي سنده ضعف لكن احاديث الفضائل يتسامح فيها كما قاله النووي في الأذكار - (۱ / ۱۷۱)

ترجمه: وقتی روز عید آنان یعنی عید فطر فرا رسد، الله تعالی به آنان نزد فرشتگان مباحثات می‌کند و می‌فرماید: ای فرشتگان من! پاداش کسی که کار خود را کامل انجام دهد چیست؟ فرشتگان می‌گویند: پروردگارا! پاداش او این است که مزدش کامل داده شود. الله تعالی می‌فرماید: بندگان من مرد و زن، فریضه‌ای را که بر آنان واجب کرده بودم انجام دادند، سپس برای دعا به سوی من بیرون آمدند. به عزت و جلال و بزرگی و مقام بلندم سوگند که دعای آنان را اجابت می‌کنم. سپس می‌فرماید: بازگردید، من شما را آمرزیدم و بدی‌های شما را به نیکی‌ها تبدیل کردم. پس آنان در حالی بازمی‌گردند که آمرزیده شده‌اند.

در حدیثی از عبدالله بن عباس رضی الله عنه آمده است: (فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْفِطْرِ سُمِّيتَ تِلْكَ اللَّيْلَةُ الْجَائِزَةَ، فَإِذَا كَانَ عَدَاةَ الْفِطْرِ يَبْعَثُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْمَلَائِكَةَ فَيَمْضُونَ فِي الْأَرْضِ، فَيَقُومُونَ عَلَى أَفْوَاهِ السَّكَّكِ، فَيَنَادُونَ بِصَوْتٍ يَسْمَعُهُ جَمِيعُ خَلْقِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا الْجِنَّ وَالْإِنْسَ، يَقُولُونَ: يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَخْرَجُوا إِلَى رَبِّ كَرِيمٍ يُعْطِي الْجَزِيلَ وَيَغْفِرُ الْعَظِيمَ فَإِذَا بَرَزُوا إِلَى مُصَلَّاهُمْ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْمَلَائِكَةِ: يَا مَلَائِكَتِي، مَا جَزَاءُ الْأَجِيرِ إِذَا عَمِلَ عَمَلَهُ؟ قَالَ: تَقُولُ الْمَلَائِكَةُ: إِلَهِنَا وَسَيِّدُنَا، جَزَاؤُهُ أَنْ يُؤْفَى أَجْرُهُ قَالَ جَلَّ وَعَلَا: فَإِنِّي أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ جَعَلْتُ ثَوَابَهُمْ مِنْ صِيَامِهِمْ شَهْرَ رَمَضَانَ وَقِيَامِهِمْ رِضَايَ وَمَغْفِرَتِي). شعب الإيمان (٢٧٨/٥)، الترغيب والترهيب (٢٢/٢) وقال المنذري: وليس في إسناده من أجمع على ضعفه.

ترجمه: وقتی شب عید فطر فرا رسد، آن شب لیلۃ الجائزۃ نامیده شده. وقتی صبح عید فطر شود، الله تعالی فرشتگان را به زمین می فرستد و آنان در سر راهها می ایستند و ندا می دهند؛ ندایی که همه مخلوقات می شنوند جز انسان و جن: ای امت محمد صلی الله علیه وسلم! به سوی پروردگار کریمی بیرون آید که پاداش بزرگ می دهد و گناه بزرگ را می بخشد. وقتی مردم به محل نماز عید می رسند، الله تعالی به فرشتگان می فرماید: پاداش کارگری که کار خود را انجام داده چیست؟ فرشتگان می گویند: پروردگار ما! پاداش او این است که مزدش کامل داده شود. الله تعالی می فرماید: شما را گواه می گیرم که پاداش روزه و قیام آنان در ماه رمضان را رضایت و آمرزش خود قرار دادم. روز عید فطر همچنین روز آزادی از آتش جهنم است. در حدیثی از عبدالله بن مسعود رضی الله عنه آمده است: (وَلِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عِنْدَ كُلِّ فِطْرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ كُلِّ لَيْلَةٍ عَتَقَاءَ مِنَ النَّارِ سِتُونَ أَلْفًا، فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْفِطْرِ أَعْتَقَ مِثْلَ مَا أَعْتَقَ فِي جَمِيعِ الشَّهْرِ ثَلَاثِينَ مَرَّةً سِتِينَ أَلْفًا سِتِينَ أَلْفًا). شعب الإيمان (٢٢٢/٥)، وقال المنذري: هو حديث حسن الترغيب والترهيب (٦٤/٢) ترجمه: الله تعالی در هر شب در هر افطاری ماه رمضان شصت هزار نفر را از آتش جهنم آزاد می کند، و وقتی روز عید فطر فرا رسد، به اندازه تمام ماه رمضان آزاد می کند: سی برابر شصت هزار..

همچنین گفته شده است که توبه جادوگرانی که در برابر حضرت موسی علیه السلام مغلوب شدند، در روز عید فطر پذیرفته شد.

احکام نماز عید فطر:

نماز عید برکسی واجب است که نماز جمعه بر او واجب باشد، و شرایط وجوب و صحت نماز عید همان شرایط نماز جمعه است. در روز عید برخی کارها سنت و برخی مستحب هستند:

۱- زنده نگه داشتن شب عید با عبادت مستحب است.

در حدیث آمده است: (مَنْ قَامَ لَيْلَتِي الْعِيدِ مُحْتَسِبًا لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ). سنن ابن ماجه (٥٦٧/١)

ترجمه: کسی که شب های دو عید را با نیت ثواب و طلب رضای الله به عبادت بگذراند، دل او در روزی که دل ها می میرند نخواهد مرد.

امام نووی رحمه الله می فرماید: (اعلم أنه يُستحبُّ إحياء ليلتي العيدين بذكر الله تعالى والصلاة وغيرهما من الطاعات) الأذكار (٢٣٥/١)

ترجمه: بدان که زنده نگه داشتن شب های دو عید با ذکر الله، نماز و دیگر طاعات مستحب است.

۲- غسل کردن در صبح عید سنت است.

۳- پیش از رفتن به نماز عید فطر خوردن چیزی شیرین مستحب است، و بهتر است خرما باشد و به عدد فرد.

در حدیث شریف آمده است: (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ. وَفِي رِوَايَةٍ: (وَيَأْكُلُهُنَّ وَتَرًا) صحيح البخاري ت (٣٦٧/٢) ترجمه: پیامبر صلی الله علیه وسلم در روز عید فطر برای نماز بیرون نمی رفتند تا چند دانه خرما می خوردند، و در روایتی آمده است که آنها را به عدد فرد می خوردند. و همچنین در حدیث شریف دیگری آمده است: (عن أبي سعيد

عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه نهى عن صوم يوم الفطر ويوم الأضحى) سنن ابن ماجه (٥٤٩/١) ترجمه: پیامبر صلی الله علیه وسلم از روزه گرفتن در روز عید فطر و عید قربان نهی کرده اند.

۴- پوشیدن لباس زیبا و استعمال خوشبو در روز عید مستحب است. در حدیث شریف آمده است: (عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -

قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَلْبَسُ يَوْمَ الْعِيدِ بُرْدَةً حَمْرَاءَ). المعجم الأوسط (٣١٦/٧) و صححه الالباني.

ترجمه: از عبدالله بن عباس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم در روز عید چین سرخ رنگی می پوشیدند. یعنی چین یمنی

می پوشیدند که در آن خطوط سرخ و سبز وجود داشت و کاملاً سرخ خالص نبود. رد المحتار (١٤٧/٦)

امام مالک رحمه الله می فرماید: (سمعت أهل العلم يستحبون الطيب والزينة في كل عيد). المغني (٢٥٨/٥) ترجمه: از اهل علم شنیده‌ام که استعمال خوشبو و آراستگی در هر عید مستحب است.

۵- اگر صدقه فطر بر کسی واجب باشد، بهتر است آن را پیش از نماز عید ادا کند.

۶- استعمال مسواک پیش از رفتن به نماز عید سنت است.

۷- صدقه دادن به اندازه توان در روز عید مستحب است.

۸- پیاده رفتن به عیدگاه و خواندن نماز عید در عیدگاه مستحب است.

۹- نماز صبح در مسجد محل خوانده شود و سپس زود به عیدگاه رفتن مستحب است.

۱۰- رفتن به عیدگاه از یک راه و بازگشت از راه دیگر سنت است.

در حدیث شریف آمده است: (عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمَ عِيدٍ خَالَفَ الطَّرِيقَ).

صحيح البخاري ت (٤٠٠/٢) ترجمه: پیامبر صلی الله علیه وسلم در روز عید راه رفت و برگشت را تغییر می دادند.

۱۱- اظهار شادی به سبب طاعت الله و نعمت های او و برخورد با مسلمانان با چهره گشاده مستحب است.

حافظ ابن حجر رحمه الله می فرماید: (إظهار السرور في الأعياد من شعار الدين). فتح الباري (٤٤٣/٢) ترجمه: اظهار شادی در عیدها از شعائر دین است.

۱۲- تبریک گفتن عید و دعا برای قبول شدن عبادت ها جایز است. از صحابه رضی الله عنهم دعای (تقبل الله منا ومنكم) نقل شده است.

علامه ابن امیر حاج می گوید که در شهرهای شام و مصر گفتن عبارت (عِيدٌ مُبَارَكٌ عَلَيْكَ) و مانند آن رایج بوده است. رد المحتار (١٤٩/٦)

۱۳- خواندن نماز نفل در عیدگاه پیش و پس از نماز عید مکروه است.

۱۴- وقت نماز عید فطر هنگامی آغاز می شود که خورشید به اندازه یک یا دو نیزه بالا آمده باشد و روشن گردد.

کارهای نیک و پسندیده در عید:

عید تنها روز لهو و لعب نیست؛ بلکه روزهای عید در کنار شادی و خوشحالی، روزهای عبادت و شکرگزاری نیز هستند.

بنابراین شایسته است که در روزهای عید که روزهای عبادت و شکر هستند کارهای نیک دیگری نیز انجام دهیم، از جمله:

۱- اگر کسی صدقه الفطر (سرسایه) را نداده باشد، باید آن را به مسکینان و فقیران بدهد. اگر صدقه الفطر بر کسی واجب شده باشد و آن را پیش از نماز عید نداده باشد، باید پس از نماز عید آن را ادا کند؛ زیرا هرگاه صدقه الفطر بر کسی واجب شد، تا زمانی که آن را ادا نکند از ذمه او ساقط نمی شود.

۲- در روزهای عید باید با بینوایان، فقیران، بیوه زنان و یتیمان همکاری و کمک شود، به ویژه با کسانی که از سرزمین هجرت به وطن خود بازگشته اند و با مشکلات فراوان روبه رو هستند. علمای کرام نوشته اند: کسی که توانگر است باید با فقیران و نیازمندان همکاری کند و به اندازه توان خود برای آنان خوراک فراهم سازد. در حدیث شریف آمده است که از ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت شده است که فرمود: پیامبر علیه السلام در روز عید فطر به ما دستور می دادند که برای برادران فقیر خود چیزی برای خوردن بدهیم. التبصرة (١١٤/٢)

۳- در این روزها باید به صلّه رحمی توجه ویژه شود؛ پیوند خویشاوندی قطع نگردد و با امید و محبت به دیدار خویشاوندان و دوستان برویم، احوال پرسى کنیم و عید را به یکدیگر تبریک بگوییم.

۴- در روزهای عید باید از اسراف پرهیز کنیم؛ چه در خوردنی ها و پوشیدنی ها و چه در دیگر هزینه ها.

۵- در شادی های عید از رقابت های منفی، ریا و خودنمایی، خرافات اجتماعی و آفت های ناپسند دوری کنیم.

۶- به کودکان و نوجوانان توصیه شود که در این روز مبارک از تیراندازی هوایی و انفجار ترقه ها که باعث ترساندن و آزار مردم می شود، خودداری کنند؛ تا مبادا روز شادی و خوشحالی کسی به غم و نگرانی تبدیل شود.

بلکه با لبخند و تبسم با مردم روبه رو شویم و در زندگی دیگران نیز لبخند و شادی پخش کنیم. همچنین همکاری با نیروهای امنیتی نیز لازم است.

به مناسبت فرا رسیدن عید سعید فطر، پیام تبریکی امیرالمؤمنین عالیقدر، شیخ القرآن والحدیث مولوی هبة الله آخوندزاده صاحب حفظه الله تعالی.

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله.

أما بعد: فقد قال الله سبحانه وتعالى في القرآن الكريم: {قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾} [الأعلى].

ترجمه: به تحقیق رستگاری یافت کسی که پاک شد، (به مراد رسید) آن کسی که پاک شده (با ایمان از معاصی ها) و یاد کرد نام پروردگار خود را (با تکبیر) بعد ادا کرد نماز را (که نشانه اسلام است). [تفسیر کابلی]

و عن ابی هریره رضی الله تعالی عنه قال، قال النبی صلی الله علیه وسلم: ((کل عمل ابن آدم یضاعف الحسنه بعشر أمثالها إلى سبعمائه ضعف قال الله تعالی: إلا الصوم فإنه لی وأنا أجزی به یدع شهوته وطعامه من أجلی للصائم فرحتان: فرحه عند فطره وفرحه عند لقاء ربه ولخلاف فم الصائم أطیب عند الله من ریح المسک والصیام جنه وإذا کان یوم صوم أحدکم فلا یرفث ولا یصخب، فإن سابه أحد أو قاتله فلیقل إني امرء الصائم)). مشکواه شریف، متفق علیه

ترجمه: از حضرت ابو هریره رضی الله تعالی عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود، ثواب عمل هر انسان طوری زیاد می گردد که ثواب یک نیکی ده برابر داده می شود، تا آنکه این ثواب به هفتصد می رسد، الله تعالی فرموده است، ثواب روزه از این هم بیشتر است، زیرا روزه تنها برای من است و من ثواب آنرا می دهم. (روزه دار) خواهشات و خوراک خود را تنها بخاطر رضای من ترک می کند و برای وی خوشحالی دست می دهد، یک خوشحالی در وقت افطاری و خوشحالی دیگر هنگام ملاقات با پروردگارش. بوی دهن روزه دار در نزد الله بیشتر از مشک خوشبو است، و روزه سپر است، هر وقتی که از شما کسی روزه دار باشد، پس فحش نمی دهد، چیغ بیهوده نمی زند. اگر کسی برای وی بد بگوید و یا اراده جنگ کردن را با وی نماید، برایش بگوید که من روزه دارم. بخاری و مسلم

به مردم مجاهد و مؤمن افغانستان و تمام مسلمانان جهان!

السلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

فرارسیدن عید سعید فطر را به تمام شما مردم مجاهد و متدین افغانستان و تمام مسلمانان جهان تبریک می گویم و از الله تعالی استدعا دارم که در ماه مبارک رمضان روزه، تراویح، صدقات و سایر عبادات و خدمات ما و شما را به دربار عالی خود قبول و منظور فرماید. همه ما و شما را در راه تقوی، اخلاص و استقامت ثابت قدم داشته باشد و سعادت و خوشبختی زندگی دنیوی و اخروی را شامل حال ما گرداند.

برادران محترم!

الله تعالی ماه مبارک رمضان ماه صبر، تقوی و همدردی اجتماعی گردانیده است. الله تعالی می فرماید: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾} [سوره البقره].

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید (ای مؤمنان!)، روزه بر شما فرض شده است، همانگونه که بر کسانی پیش از شما فرض شده بود (مانند امت های گذشته و پیامبران علی نبینا و علیهم السلام) باشد که پرهیزگاری کنید. (از گناه ها و پرهیزگاران شوید، زیرا روزه شکست دهنده قوه شهوانی است).

و رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده است: وعن سلمان رضى الله تعالى عنه قال : خطبنا رسول الله صلى الله عليه وسلم فى آخر يوم من شعبان فقال : " يا أيها الناس قد أظلكم شهر عظيم شهر مبارك شهر فيه ليله خير من ألف شهر جعل الله تعالى صيامه فريضة وقيام ليله تطوعا من تقرب فيه بخصله من الخير كان كمن أدى فريضة فيما سواه ومن أدى فريضة فيه كان كمن أدى سبعين فريضة فيما سواه وهو شهر الصبر والصبر ثوابه الجنة وشهر المواساه وشهر يزداد فيه رزق المؤمن من فطر فيه صائما كان له مغفرة لذنوبه وعتق رقبته من النار وكان له مثل أجره من غير أن ينقص من أجره شيء " قلنا : يا رسول الله ليس كلنا يجد ما فطر به الصائم . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم : " يعطى الله هذا الثواب من فطر صائما على مذقه لبن أو تمره أو شربه من ماء ومن أشبع صائما سقاه الله من حوضى شربه لا يظمأ حتى يدخل الجنة وهو شهر أوله رحمه وأوسطه مغفرة وآخره عتق من النار ومن خفف عن مملوكه فيه غفر الله له وأعتقه من النار " مشكوه

ترجمه: از حضرت سلمان رضى الله تعالى عنه روایت است: رسول خدا ﷺ در آخرین روز ماه شعبان برای ما خطبه خواند و فرمود: ای مردم! ماه بزرگ و مبارک بر شما سایه افکنده است؛ ماهی بسیار پربرکت است. ماهی که در آن شبی است که از هزار ماه بهتر است، الله تعالى روزه گرفتن آن را فرض گردانیده و عبادت این ماه را نفل گردانیده است. هر کس در این ماه با انجام یک کار نیک به الله تعالى نزدیک شود، ثواب آن به اندازه است که در غیر این ماه یک فريضة انجام داده باشد. هر کس در این ماه نماز فرض ادا کند، ثواب آن مانند کسی است که هفتاد فريضة در غیر این ماه انجام داده باشد.

این ماه، ماه صبر است و پاداش صبر بهشت میباشد؛ این ماه همدردی و مواسات است؛ و ماهی است که روزی مؤمن در آن افزوده می شود. هر کس در این ماه روزه داری را افطاری دهد، این کار سبب آمرزش گناهان او و آزادی او از آتش دوزخ می گردد، و برای او پاداشی همانند پاداش آن روزه دار خواهد بود، بدون آنکه از پاداش روزه دار چیزی کاسته شود. ما پرسیدیم که ای رسول خدا! همه ما چیزی نداریم که روزه دار را با آن افطار دهیم. رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: الله تعالى این پاداش را به کسی هم می دهد که روزه داری را یک جرعه ای شیر، یا خرما و یا جرعه ای آب افطار دهد.

کسی که روزه داری را غذای شکم سیر دهد، الله تعالى او را از حوض ما به اندازه سیراب کند که دیگر هیچگاهی تشنه نشود، تا به بهشت برود. و این ماه است که آغازش رحمت، میانه اش آمرزش و پایانش رهایی از دوزخ است. و هر کس از برده روزه دار خود کار اندک و بر او آسان بگیرد، خداوند او را می آمرزد و از آتش آزاد می کند. مشکوه

با تمام شدن ماه مبارک رمضان، امروز آن مبارک روزی است که در این روز مسلمانان سرسایه و نماز عید سعید اضحی را ادا می کنند، چنانچه الله تعالى فرموده است: [قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾] [الأعلى].

ترجمه: به تحقیق رستگاری یافت کسی که پاک شد، (به مراد رسید) آن کسی که پاک شده (با ایمان از معاصی ها) و یاد کرد نام پروردگار خود را (با تکبیر) بعد ادا کرد نماز را (که نشانه اسلام است). [تفسیر کابلی]

در اینجا مراد از تزکیه، صدقه فطر است و مراد از ذکر، تکبیرات عید است و مراد از نماز، نماز عید است، (یعنی در روز اول عید صدقه فطر (سرسایه) بده، بعد تکبیرات بگو و نماز عید را ادا کن). [تفسیر کابلی] در کنار این مسلمانان در این روز خوشحالی خویش را ابراز می کنند. پس شما هم کوشش کنید که سرسایه تانرا ادا نمایید و مسلمانان سرمایه دار از روی اخوت اسلامی با دادن سایر صدقات و اموال نفلی هم با بیوه ها، یتیمان و خانواده های بی بضاعت خصوصاً به همسایه های نادار تان کمک نموده و از آنها دستگیری نمایید تا آنان هم بتوانند شب و روزهای عید را با خوشحالی و سرور تجلیل نمایند.

عن أنس قال : قدم النبي صلى الله عليه وسلم المدينة ولهم يومان يلعبون فيهما فقال : " ما هذان اليومان ؟ " قالوا : كنا نلعب فيهما في الجاهلية فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم : " قد أبدلكم الله بهما خيرا منهما : يوم الأضحى ويوم الفطر " . رواه أبو داود

ترجمه: انس رضی الله عنه روایت می کند که وقتی رسول الله ﷺ وارد مدینه شد دید آنان (مردم مدینه منوره) دو روز را جشن می گرفتند و در آن تفریح می کردند (اعیاد زمان جاهلیت که نوروز و مهرگان نامیده می شد). رسول الله ﷺ فرمود: الله تعالی به عوض این دو روز، روزهای بهتر را به شما داده است: روز قربانی (عید سعید اضحی) و روز فطر (عید سعید فطر).

در حدیث شریف دیگر آمده است: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: فرض رسول الله صلى الله عليه وسلم زكاة الفطر طهر الصيام من اللغو والرفث وطعمه للمساكين . رواه أبو داود

ترجمه: ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه و سلم زکات فطر را به منظور پاک نمودن روزه دار از وبال سخنان بیهوده و معصیت آلود در جریان روزه و نیز به منظور دست یافتن مساکین و فقراء به غذا و رفع نیازمندی های شان معین نموده است.

برادران محترم و مسلمان!

امروز روزیست که الله تعالی در آن گناهان را می بخشد و دعاها را قبول می کند. پس شما همه باید به برادران مسلمان خویش به ویژه برای امیرالمؤمنین، مجاهدین و مسئولین دعای حفاظت و استقامت و بقای نظام شرعی را نمایید، به منظور احترام به شب و روزهای عید، بدبینی ها با همدیگر، آزرده دلی، بغض و کینه را از قلب های تان بیرون بکشید، برای همدیگر بخشش نمایید و به همدیگر عید را تبریک بگویید.

چنانچه الله تعالی فرموده است: {الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۳۴﴾} [سوره ال عمران].

ترجمه: کسانی که نفقه میدهند، (مال خود را به نام الله مصرف می کنند) به رضایت (در فقر و غنا) و تکلیف (یا قیمتی یا تنگدستی) و فرو بردن خشم (با وجود داشتن قدرت) و عفو کننده است به مردم (تعدی و ظلم نکند) و الله نکوکاران را دوست دارد. تفسیر کابلی

هموطنان متدین:

وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات زیر چتر امارت اسلامی، برای جلوگیری هرگونه فساد در افغانستان، تلاش می ورزد. چنانچه الله تعالی فرموده است: {كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ... ﴿۱۱۰﴾} [سوره آل عمران].

ترجمه: شما هستید (ای امت محمد!) خیر (بهتر از هر) امتی که برای مردم پدیدار شده اید که به (هر کس) به معروف (نیکی) فرمان می دهید و (هر کس) را از منکر (بدی) باز می دارید. تفسیر کابلی

محتسبین وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات با سعی و تلاش شان در اصلاح مردم مصروف اند که در نتیجه آن سطح منکرات پایین آمده است و این یکی از اهداف بزرگ نظام اسلامی است که از هرگونه مفاصد در جامعه جلوگیری به عمل آید، زمانی که فساد ختم گردد، زندگی ما و شما مرفه، عزت ما محفوظ، وقار ما بجا و مردم ما از لذت اسلام مستفید می شوند و مورد رحمت الله جل جلاله قرار می گیریم. تمام ارگان های امارت اسلامی و همیگونه مردم عام باید برای محو فساد با وزارت امر بالمعروف، نهی عن المنکر و سمع شکایات به گونه دوامدار همکاری داشته باشند و از آن حمایت کنند تا جامعه عاری از فساد و فتنه داشته باشیم و نسل های آینده ما قربانی عقاید نادرست، رسم و رواج های ناپسند و بداخلاقی نشوند.

در راستای جلوگیری از مفاسد ذکر شده، تمام علماء کرام مسئولیت دارند که در درست نمودن عقیده جوانان و در زمینه جلوگیری از منکرات همکاری کامل نمایند و مسئولیت شرعی خویش را ادا کنند، تا تمام فرامین و قوانین امارت اسلامی به ویژه قانون امر بالمعروف بیشتر به مردم تشریح گردد و در عمل تطبیق شود.

برادران ارجمند و مسلمان!

الحمد لله که به نصرت الله جل جلاله و برکت قربانی ها و خستگی های مجاهدین امارت اسلامی، مردم افغانستان نسبت به هر زمان دیگر، در امنیت بهتر بسر می برند، باید این را فراموش نکنیم که امنیت یک نعمت بزرگ الهی است که بخاطر آن باید شکر دوامدار الله تعالی را ادا کنیم. چنانچه الله تعالی فرموده است: {وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ... ﴿۱۲۶﴾} [سوره البقره].

ترجمه: و (یاد کن ای محمد) زمانیکه ابراهیم گفت: پروردگارا این سرزمین (که کعبه را در آن بنا کردم) را شهری امن گردان. به مردمش روزی ده از هرگونه میوه، به هر آنکس که ایمان آورده است از این ها به الله و روز آخرت (روز قیامت). تفسیر کابلی حضرت ابراهیم علیه السلام ابتدا برای امن مکه مکرمه دعا کرد و پس از آن خواهان آبادی آن شهر شد، از این معلوم می شود که امنیت قبل از سایر نعمات، یک نعمت مهم الهی است.

دیگر اینکه از نیروهای امنیتی و دفاعی خویش به گونه قاطع حمایت نمایید، زیرا نتیجه زحمات شبانه روزی مجاهدین و نیروهای امنیتی است که امروز دسایس دشمنان ما ختم شده، مردم ما شب و روز در هر گوشه و کنار وطن سفر کرده می توانند که باید این همه را فراموش نکنیم و قدردان آن باشیم.

برادران مؤمن و مجاهد:

در حدود چهار دهه جنگ های شدید، به ویژه پس از تکالیف مختلف از سوی غربی ها به رهبری امریکا به فضل و نصرت خاص الله تعالی، در نتیجه جهاد، قربانی های زیاد و صبر و استقامت افغان ها، به مرحله فتح، امنیت سرتاسری و مرحله ثبات رسیدیم. الله تعالی ما و شما را در بدل نظام فاسد و غیر شرعی، صاحب نظام اسلامی و امنیت بهتر کرده است، باید ما و شما شکر زیاد این نعمت بزرگ را ادا کنیم. شما کوشش کنید همانگونه که در برقراری نظام شرعی قربانی دادید، از نظام شرعی حراست نموده و از مسئولین اطاعت کامل نمایید، برای استحکام نظام اسلامی تلاش کنید و از هرگونه اختلاف اجتناب ورزید.

چنانچه الله تعالی فرموده است: {وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿۱۲۶﴾} [سوره ابراهیم]. ترجمه: و یاد کن زمانی را که به شما خبر داد پروردگار تان به این قسم است که اگر واقعا سپاسگزاری کنید [به نعمت و احسانات من] نعمات را بر شما افزون خواهم کرد و سوگند است که اگر ناسپاسی نمایید (نعمت ها و احسانات من) قطعاً عذاب من بسیار سخت خواهد بود. تفسیر کابلی در آیت کریمه دیگر الله تعالی فرموده است: {وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ﴿۱۰۳﴾} [سوره آل عمران]. ترجمه: و همگی (ای مؤمنان) به ریسمان الله (که قرآن است) چنگ زنید و پراکنده نشوید (بعد از اسلام)... تفسیر کابلی و همچنان الله تعالی در آیت دیگر فرموده است: {وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَتَّزِعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ ... ﴿۴۶﴾} [سوره الأنفال]. ترجمه: و حکم الله را بپذیرید و پیامبرش را اطاعت کنید و با هم نزاع مکنید (در کار جهاد) که شما سست شوید و مهابت شما از بین برود (نصرت، قوت و دولت)...

عزت، کامیابی و سربلندی مسلمانان در اتحاد، برادری و وحدت آنان نهفته است؛ امروز که روز مبارک عید است، پس شما همه اتحاد و وحدتتان را بیشتر تقویت نمایید و از هرگونه تعصبات سمتی، زبانی و قومی خود را حفاظت کنید.

الحمد لله با آمدن امارت اسلامی، الله تعالی برای افغان ها پس از سال های متمادی و جنگ ها، فرصت خوب وحدت و اتفاق را فراهم کرده است، بیاید از این فرصت استفاده بهتر کنیم، وحدت و یکپارچگی خود را که راز موفقیت و عزت همه ما است، بیشتر از پیش محکم و تقویت بخشیم، به دسایس دشمنان متوجه باشیم، از حاکمیت نظام شرعی و اسلامی خویش در هر میدان قاطعانه دفاع کنیم و تحت چتر همین نظام در عزت و حریت زندگی نماییم.

اجتماعات و گردهمایی ما در عیدها و سایر نمازها هم برای ما پیام اتفاق، وحدت و برادری را می دهد و نیز برای ما می آموزاند که ما باید در خوشحالی سایر مسلمانان خوشحال و در غم شان اندوهگین شویم، اگر در کدام گوشه ای از جهان مسلمانان با آزار، درد و غم مواجه باشند، ما و شما مکلف هستیم که خود را در غم و درد آنان شریک بدانیم، زیرا مسلمانان حیثیت یک جسم واحد را دارند، چنانچه رسول الله ﷺ فرموده است: ((مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عَضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى)). [صحیح مسلم، کتاب البر والصله والاداب، باب تراحم المؤمنین وتعاطفهم وتعاضدهم]

ترجمه: مثال مؤمنان در دوستی، عطوفت و مهر ورزی نسبت به هم مانند یک پیکر اند؛ که هرگاه عضوی از آن به درد آید، دیگر اعضا را بی خوابی و تب فرا می گیرد.

برادران محترم و مسلمان!

همانگونه که در گذشته هم از فرامین، احکام و قوانین اطاعت کرده اید، در آینده نیز به آن ادامه دهید، زیرا اطاعت و پیروی از فرامین، قوانین و احکام اولی الامر مطابقت آیت صریح قرآن کریم بالای هر مسلمان فرض است.

الله جل جلاله فرموده است: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ} ﴿٥٩﴾ [سوره النساء].

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید (ای مؤمنان) شما حکم الله را بپذیرید و شما حکم رسول (الله) را بپذیرید و حکم حاکمان و بزرگان خود را [نیز] بپذیرید.

برادران مسلمان!

با وجود پیشرفت دینی، اعمار، ساختن و آبادی زمین نیز مسئولیت نظام اسلامی است. مسئولین و غیرمسئولین کوشش نمایند که در کنار خدمات دینی به خدمات آبادانی نیز توجه کنند.

الله تعالی فرموده است: {هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا} ﴿٦١﴾ [سوره هود].

ترجمه: (الله) شما را پدید آورد از زمین (که آدم و ماده از نطفه است) و در این (زمین) عمر طولانی داده است به شما. تفسیر کابلی

در زمینه تعلیم و تربیه کوشش کامل نمایید، در تنویر افکار جوانان، مردم عام و مجاهدین و سیرآب نمودن عطش دینی آنان توجه کامل نمایید، مسئولین برای آنان حلقه‌های تربیتی و مجالس اصلاحی را ترتیب کنند، در ساحاتی که مسجد نباشد، مساجد بنا شود، علمای کرام در مساجد به مردم، جوانان و کودکان تعلیم دینی بدهند و تمام افغان‌ها با برادران مهاجر خویش که از کشورهای دیگر عودت می‌نمایند، کمک و همکاری نمایند.

مسلمانان محترم!

امارت اسلامی می‌خواهد با جهان اسلام بر اساس اخوت اسلامی مناسبات محکم و خوب داشته باشد. الله تعالی فرموده: **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ... ﴿۱۰﴾** [سوره الحجرات]

ترجمه: بدون شک که مؤمنان همه (در دین) با هم برادر اند. تفسیر کابلی

همچنان می‌خواهد با سایر ممالک روابط خوب و مفید استوار بر اصول اسلامی داشته باشد. از تمام جوانب می‌خواهیم که به معتقدات و ارزش‌های مردم افغانستان احترام بگذارند و در امور داخلی ما مداخله نکنند.

امارت اسلامی در هر گوشه جهان عملکردهای نادرست علیه مسلمانان و تجاوز به حقوق آنان را ظلم می‌داند و به شدیدترین الفاظ محکوم می‌کند.

در اخیر یکبار دیگر به مناسبت شب‌ها و روزهای عید سعید فطر، به تمام شما افغانهای محترم و مسلمانان جهان مراتب تبریکی خویش را از صمیم قلب ابراز می‌کنم، الله تعالی ما و تمام امت اسلامی را از هرگونه آفات، مشکلات و ناملازمات حفاظت کند، برای شهدا درجات بلند، به مجروحین و بیماران شفاء عاجل و به تمام مسلمانان عزت، اتفاق و موفقیت نصیب گرداند. آمین یارب العلمین

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

امیرالمؤمنین شیخ القرآن والحديث مولوی هبه الله اخندزاده حفظه الله تعالی

۲۷ رمضان المبارک ۱۴۴۷ هـ ق

۱۶/۳/۲۰۲۶ م — ۱۴۰۴/۱۲/۲۵ هـ ش